

Sygn. akt I CSK 348/09

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa E. D. i M. D. przeciwko Powiatowi X
o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 lutego 2010 r.,
skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 16 września 2008 r., sygn. akt VI ACa (...),

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę
1800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 26 marca 2007 r. oddalił powództwo o zapłatę kwoty 117 278,11 zł wniesione przez E. D. i M. D. przeciwko Powiatowi X Sąd ten ustalił, że powodowie są właścicielami nieruchomości położonej w G., usytuowanej u

zbiegu ulic T. i R. W czasie, kiedy nabyli tę nieruchomość przylegające do niej ulice nie miały utwardzonej nawierzchni. W ulicy T., w związku z planami jej przebudowy, został wykonany kolektor deszczowy i sanitarny. Jego studzienki wystawały na wysokość 60 – 70 cm ponad poziom gruntu. W 1996 r. powodowie ogrodzili nieruchomość, a w 1997 r. uzyskali decyzję ustalającą warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, w której przewidziano wjazd na ich nieruchomość od strony ul. T. W dniu 7 września 1998 r. została wydana decyzja o pozwoleniu na budowę budynku mieszkalno – usługowego. W 1999 r. powodowie uzbrowili teren, w 2001 r. wykonali przyłącze energetyczne na placu budowy, w 2002 r. przyłącze wody miejskiej, a w październiku 2003 r. powodowie wykonali uzbrojenie ław fundamentowych w części usługowej budynku, już według zmienionego projektu. W marcu 2002 r. Starosta Powiatu X wydał zezwolenie na budowę drogi przy ul. T. Powodowie nie byli stroną postępowania, w którym wydano tę decyzję. Budowa drogi została rozpoczęta na wiosnę 2003 r. Powodowie powzięli wówczas wiadomość, że droga zostanie wybudowana powyżej poziomu ich nieruchomości. W trakcie prac okazało się, że nie zaprojektowano zjazdu z ul. T. na posesję powodów. Powodowie przygotowali zamienny projekt budynku i uzyskali pozwolenie na budowę według zmienionego projektu. Spowodowało to wzrost kosztów budowy i zagospodarowania działki. Na wniosek powodów Wojewoda Y uchylił decyzje Starosty X o zatwierdzeniu projektu budowlanego ul. T. oraz pozwoleniu na budowę drogi i umorzył postępowanie.

W ocenie sądu pierwszej instancji powodowie nie wykazali, że pierwotny projekt budowy został wykonany prawidłowo, z uwzględnieniem obiektów budowlanych istniejących w ul. T. Powodowie nie wykazali też, że ich udział w postępowaniu administracyjnym w sprawie pozwolenia na budowę drogi miałby wpływ na treść tej decyzji i spowodowałby ustalenie innej wysokości przebiegu drogi oraz aby ponieśli szkodę pozostającą w związku przyczynowym z decyzją wydaną z naruszeniem art. 145 § 1 k.p.a. Sąd Okręgowy stwierdził również, że strona pozwana nie może ponosić odpowiedzialności za zaniechania Gminy G., która wydała wcześniej powodom decyzję w sprawie warunków zagospodarowania terenu.

Apelacja powodów została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 16 września 2008 r., który podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz jego ocenę, że sam fakt uchylenia decyzji dotyczącej pozwolenia na budowę drogi, wobec jej wydania z naruszeniem art. 145 § 1 k.p.a., nie był wystarczający dla przypisania stronie pozwanej odpowiedzialności odszkodowawczej. Sąd Apelacyjny podzielił także ocenę,

że powodowie nie wykazali istnienia związku przyczynowego pomiędzy działaniem strony pozwanej a szkodą powodów. Podkreślił, że wymagało to wiadomości specjalnych, a powodowie nie zawnioskowali odpowiednich dowodów. Brak było podstaw do stwierdzenia, że konieczność podniesienia poziomu terenu na nieruchomości powodów oraz podwyższenia fundamentów pozostawały w związku przyczynowym z wydaniem pozwolenia na budowę drogi. Powodowie nie wykazali również, jakie wykonane przez nich roboty pozostają w związku przyczynowym z koniecznym przesunięciem bramy i jaki był koszt tych robót. Przemawiało to za oddaleniem ich apelacji.

Skarga kasacyjna powodów została oparta o obie podstawy określone w art. 398³ § 1 k.p.c. Zarzucono w niej naruszenie art. 230 i art. 231 k.p.c. oraz art. 361 i 417 k.c. W oparciu o te zarzuty skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty naruszenia art. 230 i 231 k.p.c. przez ich niezastosowanie, były związane z twierdzeniem, że okoliczności faktyczne dotyczące wystąpienia szkody, jej rozmiaru oraz istnienia związku przyczynowego pomiędzy ewentualną szkodą powodów, a wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę drogi, które w ocenie Sądu Apelacyjnego nie zostały przez powodów wykazane, nie były przez pozwanych kwestionowane, a w konsekwencji Sąd Apelacyjny wadliwie uznał, że nie zostały one przez pozwanych przyznane. Stanowisko skarżących w tym zakresie jest nieuzasadnione. Nie budzi bowiem wątpliwości, że strona pozwana konsekwentnie wносиła o oddalenie powództwa i zarzucała w toku postępowania, że brak jest podstaw do przyjęcia jej odpowiedzialności odszkodowawczej. Nie pozwala to przyjąć, że przyznała ona fakty, które zostały przytoczone przez powodów, także przy uwzględnieniu treści art. 230 k.p.c. Przepis ten stanowi, że sąd może uznać za przyznane fakty, co do których strona przeciwna się nie wypowiedziała. Wymaga jednak aby przy dokonywaniu tej oceny uwzględnić wyniki całej rozprawy. Podkreślił to także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 czerwca 2004 r., II CK 293/03, w którego uzasadnieniu stwierdził, że sąd może uznać szkodę za przyznaną na podstawie faktów przytoczonych przez stronę, co do których nie wypowiedziała się strona przeciwna, tylko wówczas, gdy wynik całej rozprawy prowadzi do jednoznacznego wniosku, że strona przeciwna nie zamierzała zaprzeczyć tym faktom. Podkreślił również, że w razie wątpliwości nie można stosować art. 230 k.p.c. Tak rozumiany art. 230 k.p.c. nie mógł w okolicznościach rozstrzyganej sprawy

stanowić podstawy do stwierdzenia, że strona pozwana przyznała fakty powołane przez powodów jako podstawa ich żądania.

Nieuzasadnione były również zarzuty naruszenia prawa materialnego. W skardze kasacyjnej wyrażono błędny pogląd, wedle którego wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r. (SK 18/00) przesądził o tym, że odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c. powinna opierać się o zasadę ryzyka. W rzeczywistości orzeczenie to nakazuje przyjąć, że od chwili wejścia w życie obowiązującej obecnie Konstytucji Skarb Państwa ponosił odpowiedzialność za działania bezprawne. Nie mają przy tym racji skarżący, gdy twierdzą, że wydanie przez Wojewodę Y decyzji uchylającej decyzję Starosty X w sposób wystarczający wskazywało na istnienie przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Należało uwzględnić, że stwierdzona w postępowaniu administracyjnym wadliwość decyzji dotyczącej pozwolenia na budowę drogi, wynikała wyłącznie z uchybień natury formalnej, związanych z brakiem udziału powodów w charakterze strony w postępowaniu, w którym decyzja została wydana. Sąd Apelacyjny przyjął zasadnie, że szkoda powodów polegająca na poniesieniu dodatkowych kosztów budowy i zagospodarowania ich nieruchomości mogła pozostawać w związku przyczynowym z wydaniem uchylonej decyzji tylko w przypadku, gdyby udział powodów w postępowaniu administracyjnym mógł wpłynąć na treść tej decyzji w takim zakresie, że spowodowałby inne zaprojektowanie przebiegu drogi, prowadzące do obniżenia poziomu jedni w stosunku do położenia nieruchomości powodów. Treść decyzji Wojewody Y wbrew ocenie skarżących nie przesądzała zaś o wadliwości projektu budowlanego i związanej z tym wadliwości decyzji o pozwoleniu na budowę. Odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa nie mogła uzasadniać zatem wadliwość decyzji związana z samym brakiem udziału powodów w postępowaniu administracyjnym poprzedzającym jej wydanie.

W judykaturze podkreślono również, że samo uchylenie decyzji administracyjnej w wyniku wznowienia postępowania nie stanowi wystarczającej przesłanki do uwzględnienia roszczenia odszkodowawczego i poszkodowany musi wykazać przesłanki odpowiedzialności określone w art. 417 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2001 r. (V CKN 276/00) i z dnia 17 lipca 2008 r. (II CSK 110/08)).

Z tych względów brak było podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 417 k.c., pomimo że skarżący podnieśli zasadnie, iż zasady odpowiedzialności

odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkodę związaną z wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej nie wymagały wykazania przez powodów, że Starosta X powinien był wykryć wadliwość projektu budowlanego drogi, co przyjął Sąd Apelacyjny.

Wobec bezzasadności zarzutów naruszenia art. 230 i 231 k.p.c. należało uznać za usprawiedliwioną ocenę Sądu drugiej instancji, że powodowie nie wykazali istnienia związku przyczynowego pomiędzy wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej a szkodą powodów, a także jej rozmiaru. Z tego względu zarzut naruszenia art. 361 k.c. był nieuzasadniony. Wymaga też podkreślenia, że powodowie dla uzasadnienia zarzutu naruszenia art. 361 k.c. powoływali się na okoliczności faktyczne, które nie były przedmiotem ustaleń poczynionych w sprawie i nie mogły stanowić podstawy do jego uwzględnienia. Przykładowo powodowie twierdzili, że wykonanie wjazdu na działkę powodów w innym miejscu uniemożliwiło im kontynuowanie inwestycji oraz że wjazd ten został wykonany samowolnie i bez żadnego projektu.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.